

Závěry přezkoumání, zda stále trvají důvody pro omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v kmitočtovém pásmu 880–915 / 925–960 MHz

8. listopadu 2016

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“) stanoví Českému telekomunikačnímu úřadu (dále jen „Úřad“) v § 20 odst. 3 povinnost sledovat a v přiměřených intervalech nebo na základě důvodného požadavku osoby dotčené omezením počtu práv k využívání rádiových kmitočtů přezkoumávat, zda důvody pro omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů stále trvají (dále jen „Přezkum“).

V kmitočtovém pásmu 880–915 / 925–960 MHz (dále jen „pásmo 900 MHz“) jsou vydány přiděly rádiových kmitočtů (dále jen „příděly“) k zajištění veřejných komunikačních sítí. S ohledem na vydané příděly považuje Úřad za vhodné provést Přezkum. Úřad rovněž obdržel podnět osoby dotčené stanoveným omezením počtu práv. Na základě těchto skutečností Úřad zahájil Přezkum.

Kromě zákonných požadavků a kritérií vzal Úřad při provádění Přezkumu v potaz také část plánu využití rádiového spektra č. PV-P/10/08.2016-10 pro kmitočtové pásmo 470–960 MHz, (dále jen „PVRS“). PVRS implementuje podmínky využívání rádiových kmitočtů stanovené harmonizačními dokumenty EU¹. Úřad poznamenává, že účelem Přezkumu nebylo hodnotit ani měnit podmínky využívání rádiových kmitočtů stanovené v PVRS, a PVRS bylo tudíž v rámci Přezkumu zohledněno v současně platném znění.

Důvodem, proč Úřad nepřezkoumával současně, zda stále trvají důvody pro omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v kmitočtovém pásmu 1710–1785 / 1805–1880 MHz (dále jen „pásmo 1800 MHz“), je skutečnost, že potřeba omezení počtu práv v pásmu 1800 MHz až do r. 2029 vyplývá jak z právě ukončeného výběrového řízení výběrového řízení za účelem udělení práv k využívání rádiových kmitočtů k zajištění veřejné komunikační sítě v pásmech 1800 MHz a 2600 MHz, jehož podmínky účastníci výběrového řízení akceptovali, tak i z předchozí aukce, v níž byla rovněž udělena práva k rádiovým kmitočtům v pásmu 1800 MHz s dobou platnosti do r. 2029. Z podmínek těchto výběrových řízení pak Úřad dovodil závěr, že důvody k omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v celém pásmu 1800 MHz trvají do roku 2029.

Úřad provedl pro pásmo 900 MHz Přezkum a zjistil následující:

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/114/ES ze dne 16. září 2009, kterou se mění Směrnice Rady č. 87/372/EHS o frekvenčních pásmech vyhrazených pro koordinované zavedení veřejných celoevropských buňkových digitálních pozemních mobilních komunikačních systémů ve Společenství, Prováděcí rozhodnutí Komise 2011/251/EU ze dne 18. dubna 2011, kterým se mění rozhodnutí 2009/766/ES, o harmonizaci kmitočtových pásem 900 MHz a 1800 MHz pro zemské systémy schopné poskytovat celoevropské služby elektronických komunikací ve Společenství.

1. Dosavadní využití kmitočtového pásma 900 MHz

Využívat kmitočty pro zajišťování veřejných sítí elektronických komunikací v pásmu 900 MHz mohou v současné době tři držitelé přidělů:

držitel	platnost přidělů do:	počet úseků	celkem spektra
O2 Czech Republic a.s.	22. 10. 2024	2 × 6	2 × 12,4 MHz
T-Mobile Czech Republic a.s.	22. 10. 2024	2 × 5	2 × 12,4 MHz
Vodafone Czech Republic a.s.	15. 1. 2021	2 × 3	2 × 10 MHz

Na základě těchto přidělů je využito celé pásmo o šířce 2 × 34,8 MHz.

Pásmo 900 MHz je využíváno pro síť GSM od roku 1996, kdy operátoři EuroTel Praha, spol. s r.o. a Radiomobil a.s. získali počáteční autorizaci (Pověření) a zahájili provozování sítě GSM. Třetí operátor – Český Mobil a.s. získal autorizaci v r. 1999 a začal provozovat síť GSM v roce 2000. V roce 2005 bylo pásmo 900 MHz rozšířeno o kmitočtový úsek 880–890 / 925–935 MHz (tzv. E-GSM) a operátorům byly rozšířeny příslušné telekomunikační licence o některé části tohoto úseku. Zbylé nevyužité části úseku E-GSM byly přiděleny třem operátorům na základě výběrového řízení v roce 2009. Tím bylo celé pásmo 900 MHz přiděleno.

Příděly se stejnou dobou platnosti jsou vydány i pro tu část kmitočtového pásma 1800 MHz, která byla přidělována před rokem 2005, ale v další (zbývající) části tohoto pásma Úřad na základě aukcí rozhodl v letech 2014 a 2016 o udělení přidělů rádiových kmitočtů operátorům s platností přidělu do 30. 6. 2029. V pásmu 800 MHz² byly výše uvedeným operátorům, resp. jejich právním nástupcům, vydány příděly s platností rovněž do 30. 6. 2029.

2. Postup při přezkumu trvání důvodů pro omezení počtu práv

Při přezkumu posuzoval Úřad využití pásma 900 MHz v kontextu předpokládaného navzájem souvisejícího využití pásem 800, 900 a 1800 MHz veřejnými komunikačními sítěmi k poskytování služeb elektronických komunikací v souladu harmonizačními dokumenty EU^{1, 2}.

Podkladem Úřadu byla dále Strategie správy rádiového spektra přijatá usnesením vlády České republiky č. 481 z 3. června 2015, která stanoví dlouhodobé cíle rozvoje přístupových sítí v souladu s cíli EU³.

V rámci Přezkumu Úřad ověřil skutkový stav na základě informací dostupných v době provádění Přezkumu a vyhodnotil nutnost zachování omezení počtu práv podle všech kritérií stanovených v § 20 odst. 4 Zákona. Úřad přitom zohlednil mimo jiné průběžné historické informace o využívání dotčených kmitočtů, jakož i aktuální využívání rádiových kmitočtů a zájmy koncových uživatelů. Kromě zákonných požadavků a kritérií vzal Úřad při provádění Přezkumu v potaz také PVRS.

Úřad vyhodnotil podněty, které dostal od dotčených osob v souvislosti s otázkou doby platnosti jednotlivých přidělů v pásmu 900 MHz (viz kap. 3 níže). Úřad rovněž vzal v úvahu přezkum, zda stále trvají důvody pro omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů

² Pásmo harmonizované prováděcím rozhodnutím Rozhodnutí Komise 2010/267/EU ze dne 6. května 2010 o harmonizovaných technických podmínkách využívání kmitočtového pásma 790–862 MHz pro zemské systémy k poskytování služeb elektronických komunikací v Evropské unii.

³ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 243/2012/EU o vytvoření víceletého programu politiky rádiového spektra.

v kmitočtových pásmech 880–915 / 925–960 MHz a 1710–1785 / 1805–1880 MHz, který probíhal v letech 2014–15 z důvodu blížícího se konce doby platnosti přidělů jednoho z držitelů. Závěrem tohoto přezkumu bylo, že dosavadní omezení počtu práv je nutné nadále zachovat a umožnit tak další pokračování poskytování služeb elektronických komunikací v těchto kmitočtových pásmech.

Úřad dále oslovil společnosti O2 Czech Republic a.s. (dále jen „O2“), T-Mobile Czech Republic a.s. (dále jen „T-Mobile“) a Vodafone Czech Republic (dále jen „Vodafone“), které jsou aktuálně držiteli přidělů v pásmu 900 MHz, s výzvou k vyjádření se dotčeného subjektu před zveřejněním závěrů přezkoumání. Úřad obdržel od oslovených společností vyjádření, jejichž obsah je shrnut níže v kap. 3.

3. Vyjádření držitelů přidělů

Otázka 1.: Deklaruje společnost (držitel přidělu) zájem využívat kmitočty, na něž byl vydán přiděl rádiových kmitočtů v pásmu 900 MHz, i po ukončení platnosti tohoto přidělu, a žádat o vydání nového přidělu s platností do doby, která umožní sjednocení doby platnosti všech vydaných přidělů v tomto kmitočtovém pásmu, tj. 30. června 2029?

Vyjádření držitelů přidělů:

O2	T-Mobile	Vodafone
Považuje momentálně stanovenou dobu platnosti svého současného kmitočtového přidělu za dostatečnou a zcela přiměřenou. Společnost nemá v úmyslu prodlužovat dobu platnosti tohoto přidělu v dřívějších lhůtách.	Zatím je de facto nemožné kvalifikovaně zhodnotit zájem na prodloužení přidělu; nesmí být nově konstituovány nové doprovodné závazky „dobrovolně přijímané“ držitelem spektra.	Společnost je připravena podat žádost o udělení nového přidělu s platností do 30. 6. 2029.

Otázka 2.: Jaké jsou další představy držitele přidělu o budoucím účelném využívání přidělených rádiových kmitočtů v předmětném kmitočtovém úseku?

Vyjádření držitelů přidělů:

O2	T-Mobile	Vodafone
Nadále předpokládá využívání přidělených rádiových kmitočtů v předmětných kmitočtových úsecích pásma 900 MHz pro nyní provozovanou technologii GSM – existuje stále ještě velmi významná část zákazníků, kteří používají koncová zařízení podporující jen tuto technologii (či 3G). V delším neurčeném časovém horizontu předpokládá v pásmu 900 MHz postupné nasazování nových technologií.	Přibližně v polovině příští dekády předpokládá využití pásma 900 MHz rovněž pro LTE nebo systémy pozdější. Pak by bylo třeba provést refarming.	Předpokládá kontinuální rozvoj služeb a nasazování moderních technologií s využitím předmětných pásem.

4. Závěry provedeného přezkumu

Úřad ověřil skutkový stav a vyhodnotil nutnost pokračování omezení počtu práv z důvodů uvedených v § 20 odst. 1 Zákona:

- zajištění účelného využívání rádiových kmitočtů;
- není-li rozpor se zájmem uživatelů;
- není-li rozpor se zájmem na rozvíjení hospodářské soutěže.

Úřad přitom zohlednil i aktuální způsob a rozsah využívání předmětných rádiových kmitočtů, zájmy koncových uživatelů, využívajících služby elektronických komunikací poskytované s využitím těchto rádiových kmitočtů, dokladované rozsahem využíváním poskytovaných služeb i případný zájem na rozvíjení hospodářské soutěže. Úřad očekává, že do roku 2029 dojde k nástupu sítí 5 G, a harmonizovaná pásma s kmitočty pod 1 GHz sehrají významnou roli v rozšíření a zkvalitnění poskytovaných služeb. Na základě těchto skutečností Úřad konstatuje:

Ad. Účelné využívání rádiových kmitočtů

Úřad zejména zkoumal, zda v souladu s § 20 odst. 1 Zákona nadále trvají důvody omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů z důvodů zajištění účelného využívání rádiových kmitočtů, včetně zohlednění zájmu koncových uživatelů. Dle závěru Úřadu důvody pro omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v pásmu 900 MHz nadále trvají, neboť toto pásmo má spolu s pásmo 800 MHz a 1800 MHz klíčovou úlohu pro zajišťování veřejných sítí elektronických komunikací ve standardu GSM a lze očekávat, že může mít i určitý význam v nastupujících širokopásmových technologiích (LTE, LTE-A a potenciálně 5 G), pokud nároky na spektrum budou mít stoupající tendenci. Služeb elektronických komunikací poskytovaných s využitím rádiových kmitočtů v těchto kmitočtových pásmech využívá naprostá většina obyvatel ČR. Úřad při posuzování vycházel z celkového počtu uživatelů služeb elektronických komunikací, které v pásmu 900 MHz představují především hlasovou službu, ale v současné již také mohou být využívány i pro služby vysokorychlostního přenosu dat. Na základě tohoto posouzení Úřad došel k závěru, že rádiové kmitočty jsou využívány účelně, poptávka po rádiových kmitočtech převyšuje nabídku a budoucí účelné využívání rádiových kmitočtů je podmíněno zachováním omezení počtu práv v souladu s PVRS, která stanoví v čl. 5 odst. 10, že *Úseky 880,1–914,9/925,1–959,9 MHz jsou v souladu s harmonizačními dokumenty Evropské unie určeny k provozu komunikačních systémů poskytujících služby elektronických komunikací s využitím technologií ve standardu GSM nebo takovými technologiemi, jejichž provoz je slučitelný s provozem systémů GSM ... Počet práv k využívání rádiových kmitočtů je omezen. Úseky jsou využívány držiteli přidělů a lze je využít k provozování celoplošných sítí poskytujících veřejně dostupnou službu elektronických komunikací.*

Dále je zřejmé, že vzhledem k rozsahu spektra a charakteru služeb s využitím sítí různých generací i nadále není možné uspokojit žádosti všech případných zájemců/žadatelů o využití dané části rádiového spektra a je tak nutné v tomto kmitočtovém pásmu zachovat omezení počtu práv k jeho využívání.

Úřadu zároveň nejsou známy, ani z odpovědí oslovených dotčených subjektů nevyplývuly, žádné další skutečnosti, ze kterých by vyplývalo, že zachování omezení počtu práv není nadále nutné, a které by svědčily pro ukončení tohoto omezení. Úřad shledává, že využívání předmětného pásma spektra s omezením počtu v České republice je koherentní s jeho využíváním v ostatních členských státech EU.

Ad. Zájem uživatelů

Z hlediska hodnocení účelného využívání předmětné části rádiového spektra Úřad posoudil, zda využívání předmětných kmitočtů nadále odpovídá účelu, pro který byl počet práv k využívání rádiových kmitočtů omezen. Úřad konstatuje, že předmětná práva jsou využívána pro zajištění sítě elektronických komunikací pro poskytování veřejných služeb elektronických komunikací na území celého státu. Kromě toho současně Úřad konstatuje, že z jemu dostupných údajů vyplývá, že rádiové kmitočty jsou všemi držiteli přidělů využívány v obdobném rozsahu.^{4, 5}

Pro účelné využívání kmitočtů je třeba omezit počet práv i z důvodu výstavby a provozování sítí, budoucího rozvoje služeb a udržení celistvosti spektra. Při rozdrobení spektra by požadovaná služba nemohla efektivně fungovat, což by bylo v rozporu se zájmem uživatelů služby. Omezení počtu práv tedy naopak je v zájmu uživatelů.

Rozsah pokrytí území, na kterém držitelé přidělů poskytují služby elektronických komunikací v pásmu 900 MHz, je trvale vyšší než 90 % a je dostupný pro více než 95 % obyvatel ČR. Z toho také Úřad dovodil účelnost využívání rádiových kmitočtů, protože účel využívání odpovídá účelu, pro který jsou předmětná kmitočtová pásma evropsky harmonizována a pro který byl počet práv k využívání rádiových kmitočtů omezen. Individuální oprávnění byla držitelům přidělů vydána pro celý rozsah přidělených kmitočtů.

Z toho vyplývá, že využívání práv všemi držiteli přidělů na základě omezení počtu práv je účelné.

Jak je uvedeno výše, držitelé přidělů provozují veřejné sítě elektronických komunikací s dostatečným pokrytím, kdy poskytují veřejně dostupné služby milionům účastníků a uživatelů. Z principu technologické neutrality nelze hodnotit efektivnost využívaných technologií, která však odpovídá skutečnosti, že zhruba polovina populace stále používá starší mobilní terminály (2G). Z toho však rovněž vyplývá závěr, že využívání rádiových kmitočtů i pro tyto systémy, které jsou méně efektivní než např. LTE, je nutno považovat za účelné.

Využívání kmitočtů je v souladu s PVRS. Přidělené rádiové kmitočty jsou tedy využívány účelně a účelnost jejich využívání se předpokládá i v následujících letech do roku 2029.

Budování vysokorychlostních sítí a zavádění nových technologií jsou jedněmi z hlavních priorit evropských zemí včetně České republiky. EU identifikovala přínos rozvoje vysokorychlostních sítí na hospodářský a sociální růst, v roce 2010 byl přijat Digitální program pro Evropu, jehož cíle byly v České republice promítnuty do státní politiky Digitální Česko⁶ a v roce 2016 byl strategický přístup České republiky při výstavbě sítí nové generace akcentován v Národním plánu rozvoje sítí nové generace⁷.

Obdobně ze studie „ICT a konkurenceschopnost České republiky“ zpracované pro vládu České republiky vyplývá, že sítě elektronických komunikací tvoří základ tzv. technologické infrastruktury nezbytné pro zvýšení konkurenceschopnosti České republiky.

Dostupnost přístupu k vysokorychlostním sítím je akcentována i v současných návrzích Evropské komise, které předpokládají další technologický vývoj k 5 G mobilních komunikací.

Ten by měl být podpořen harmonizovaným využitím dalších nových pásem rádiových kmitočtů určených pro budování vysokorychlostních přístupových sítí i konverzí technologií v současných pásmech. V této souvislosti v souladu se závěry Strategie správy rádiového

⁴ Výroční zprávy ČTÚ, výroční zprávy s ročními účetními uzávěrkami mobilních operátorů a společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s.

⁵ „Otevřená data“ ČTÚ.

⁶ Aktuální dokument Digitální Česko v. 2.0, Cesta k digitální ekonomice byl schválen usnesením vlády České republiky č. 203 z 20. března 2013, zpráva o plnění byla schválena vládou ČR 21. května 2014..

⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 5. října 2016 č. 885, o Národním plánu rozvoje sítí nové generace.

spektra, schválené v červnu 2015 vládou České republiky Úřad očekává společný zájem uživatelů pásma 900 MHz realizovat refarming rádiových kmitočtů v tomto pásmu a umožnit tak nasazení moderních spektrálně efektivnějších technologií, jejichž využití je v současné době blokováno rozdělením pásma 900 MHz na velké množství úseků s malou šířkou pásma. Možnost využití pásma 900 MHz moderními technologiemi má význam zejména pro méně osídlené venkovské oblasti.

Rádiové kmitočty, které jsou předmětem Přezkumu, jsou využitelné pro univerzální širokopásmové pokrytí, jakož i pro kapacitní pokrytí a to zejména v méně hustě osídlených oblastech, čemuž odpovídá infrastruktura mobilní sítě. Pro pokrytí hustě osídlených oblastí s více rozvinutou infrastrukturou mají držitelé přidělů k dispozici vyšší kmitočtová pásma, jejichž využití může být v řídkce osídlených oblastech problematické. Úřad v této souvislosti předpokládá další využití těchto rádiových kmitočtů zejména pro výstavbu vysokorychlostních přístupových sítí právě v méně osídlených oblastech. V tomto směru Úřad předpokládá vedle zmíněných parametrů služby pro koncové uživatele i významné navýšení datového toku poskytované na jeden sektor buňky rádiové sítě.⁸

Ad. Zájem na rozvíjení hospodářské soutěže

Úřad posuzování problematiky zájmu na rozvíjení hospodářské soutěže v souvislosti s přezkumem podle § 20 odst. 3 Zákona vnímá v souvislosti s účelem těchto zákonných ustanovení, kterým je primárně pravidelně zjišťovat, zda omezení počtu práv, které bylo vyhlášeno dříve, nebrání tomuto rozvoji.

Vzhledem k výše uvedeným spíše technickým, resp. technologickým aspektům důvodu pro vyhrazení omezeného počtu práv, které nadále přetrvávají, resp. vzhledem k implementaci nových služeb elektronických komunikací, které vyžadují nasazení moderních širokopásmových technologií, se bude snižovat počet práv, ke kterým je v předmětném kmitočtovém pásmu omezen přístup. Úřad proto na základě informací dostupných v době Přezkumu nepředpokládá, že by s ohledem na účelné využívání rádiových kmitočtů v pásmu 900 MHz bylo v budoucnu vhodné zvýšit počet držitelů přidělů rádiových kmitočtů. Z těchto důvodů Úřad považuje omezení počtu práv za podporující hospodářskou soutěž v maximální možné míře a v souladu se stávajícím právním rámcem.

Zachování omezení počtu práv v pásmu 900 MHz i po roce 2024 není v rozporu se zájmem na rozvíjení hospodářské soutěže.

Úřad po provedení přezkumu podle § 20 odst. 3 Zákona, zda trvají důvody pro omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v kmitočtovém pásmu 900 MHz, dospěl z výše uvedených důvodů k závěru, že současné omezení počtu práv je nutné nadále zachovat a umožnit tak nejen další pokračování poskytování současných služeb elektronických komunikací, ale i rozvoj služeb nových. Úřad se proto s ohledem na skutkový stav a informace dostupné v době provádění Přezkumu dospěl k závěru, že důvody pro omezení počtu práv v kmitočtovém pásmu 900 MHz budou trvat až do 30. června 2029, což je datum platnosti nově vydávaných přidělů v pásmech 800, 1800 a 2600 MHz.

*čj. ČTÚ-42 014/2016-613/VI. vyř.
odbor správy kmitočtového spektra*

⁸ Znalecký posudek č. 55/2014 na ocenění práva používání kmitočtového pásma 880–915/925–960 MHz a 1710–1785/1805–1880 MHz (pásma používaná operátory GSM)